

Dokumenttyp Policy	Beslutad av (datum och §) Kommunfullmäktige (2012-10-17 § 127)	Giltig fr.o.m. 2012-10-17
Dokumentansvarig Kommunsekreteraren, Kommunledningsförvaltningen		
Gäller för Alla kommunens verksamheter	Senast reviderad 2012-10-17	Version nr 1

Policy avseende mutbrott – för anställda, uppdragstagare och förtroendevalda i Vetlanda kommun

Allmänt

I all offentlig verksamhet är det av yttersta vikt att integriteten och objektiviteten hos såväl anställda, uppdragsgivare och förtroendevalda inte vid något tillfälle kan ifrågasättas. Man får inte under några omständigheter missbruka sin ställning.

Reglerna i brottsbalken om tagande och givande av muta gäller i såväl privat som offentlig verksamhet, men kraven är större på anställda, uppdragstagare och förtroendevalda i offentlig sektor. Korruptionsbrotten lyder under allmänt åtal.

Du är personligt ansvarig för ditt agerande och eventuell straffpåföljd drabbar dig personligen.

Tagande av muta

Anställd, förtroendevald och uppdragstagare gör sig skyldiga till tagande av muta om han/hon för sig själv eller annan, tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för att utöva anställningen eller uppdraget.

Samma sak gäller såväl *innan* som *under* och *efter* anställningen eller uppdraget.

Observera att förfarandet är ”otillbörligt” även om det inte har haft någon faktisk inverkan på beslutet. Det räcker att förfarandet **kan** påverka den anställde, uppdragstagaren eller den förtroendevalde att gynna givaren. Blotta misstanken att det kan påverka tjänsteutövningen är tillräckligt. Orsakssamband är således inte nödvändigt.

Givande av muta

Den som istället lämnar, utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån till samma personkrets som beträffande tagande av muta gör sig på motsvarande sätt skyldig till den brottsliga handlingen givande av muta.

Handel med inflytande

Sedan 1 juli 2012 straffbeläggs även det som kallas ”handel med inflytande”. Det innebär t.ex. att även närstående till beslutsfattare träffas av straffansvar om de tar emot muta för att påverka beslutsfattaren. Samma sak gäller omvänt den som ger muta med samma avsikt.

Vad kan vara muta och var går gränsen?

Grundprincipen är att inte ta emot gåvor, men i vissa fall kan det vara acceptabelt.

En muta kan t.ex. vara pengar, varor, tjänster, restaurangbesök, fester, resor, kurser och konferenser, testamentsförordnanden, rabatter, provisioner, krediter, sportevenemang eller andra fritidsaktiviteter.

Exempel på erbjudanden som **inte** är acceptabla:

- delta i en leverantörs resor och andra evenemang, särskilt om de innefattar övernattnings
- kontanter
- alkohol
- testamentsförordnande
- privat förfogande över båt, fordon, fritidsbostad eller dylikt.

Däremot kan det vara rimligt att ta emot en enklare måltid av typen ”dagens lunch” (dock ej i samband med upphandling), mindre varuprover och reklamprodukter, enklare prydnadsföremål och minnesgåvor liksom enklare uppvaktnings i samband med födelsedag eller jul samt vid sjukdom.

Något ekonomiskt gränsvärde finns inte fastställt, men som tumregel kan man säga att ett värde överstigande 300-400 kronor innebär att man ska tänka efter en extra gång innan man tar emot gåvan.

Gåvan eller förmånen behöver inte ha fullbordats, det räcker att man accepterat för att det ska vara felaktigt.

Vissa grupper har anledning att vara extra försiktig såsom upphandlare, beställare, vård- och omsorgspersonal och anställda och förtroendevalda som ägnar sig åt myndighetsutövning.

I den mån det uppstår ett vänskapsförhållande till en vårdtagare eller affärsbekant är det särskilt angeläget att vara observant så att objektiviteten aldrig kan ifrågasättas.

Hur ska jag agera om jag misstänker att tagande eller givande av muta förekommer?

Den som själv fått erbjudande eller misstänker att någon annan fått det ska anmäla detta till närmaste chef.

Det är också möjligt att anmäla direkt till polisen.

Rättsfall som kan utgöra exempel på gränsdragning:

1. Två kommunanställda bjöds av en leverantör på **Ålandskryssning**. Båda hade möjlighet att göra inköp av leverantören och hade regelbundna kontakter med denne. Det räcker att arbetstagaren i sin tjänst *kan* utöva inflytande på åtgärder, i detta fall köpet.

De kommunanställda dömdes för mutbrott och företagaren för bestickning.

2. Två politiker i två olika kommuner utredde frågan om upphandling av vårdentreprenad. Ett företag bjöd politikerna på en konferensresa till Helsingfors. Studiebesök i Helsingfors ingick samt även biljetter till hockey-VM. Allt betalades av företaget – resa, mat, dryck, hotell och hockeybiljetter. Studiebesöket i Helsingfors ställdes in i god tid före resan, men även om det hade genomförts är bedömningen att nöjesinslaget (hockey och fri tid) varit allt för dominerande för att motivera resan. Endast den ena av kommunerna beslutade upphandla äldreomsorg.

Politikerna dömdes för mutbrott och företagaren för bestickning.

3. En vårdare inom hemtjänsten tipsade sin dotter om att en äldre man skulle sälja sin bil. Hon fick köpa bilen för 25 % av marknadsvärdet.

Vårdaren dömdes för mutbrott och dottern för medhjälp.

4. En bilhandlare lämnade under två års tid julgåvor till personalen på Svensk Bilprovning (myndighetsutövande uppgifter). Värdet uppgick till sammanlagt cirka 3 200 kronor och fördelades på sju personer. Gåvorna bestod av alkoholdrycker.

Bilhandlaren dömdes för bestickning och Bilprovningens personal för mutbrott.

I Vetlanda gör vi följande bedömningar:

- I samband med upprepade kundträffar är det lämpligt att entreprenören och kommunens representant betalar exempelvis lunch varannan gång. På det sättet blir det kostnadsneutralt för båda parter.
- Att kontinuerligt bli bjuden på gratisbiljetter till idrottsevenemang *på hög nivå* är otillåtet för kommunanställd med möjlighet att påverka upphandlingar. När erbjudandet upprepas, t.ex. under en hel säsong får man se till det samlade värdet som då blir alltför högt för att vara acceptabelt. Biljett till enstaka evenemang i direkt anslutning till en arbetssituation och där det senare är dominerande kan vara acceptabelt om man inte befinner sig i en direkt upphandlingssituation.